

DPP-4313-14-15-16-17

First Year B. Ed. (Sem. II) Examination

March/April – 2016

Course - 203 : Pedagogy of A School Subject

DPP-4313 : Hindi

DPP-4314 : Social Science

DPP-4315 : Elements of Accountancy

DPP-4316 : Mathematics

DPP-4317 : Sanskrit

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 35

DPP-4313 : Hindi

सूचना :

नीचे दृष्टावेक निशानीवाणी विगतो उत्तरवडी पर अवश्य लपवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="F. Y. B. ED. (SEM. 2)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="COURSE - 203 : PED. OF A SCH. SUB. : HINDI"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="3"/>	<input type="text"/>
Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>	<input type="text"/>
	Student's Signature

- 9 (अ) नीचे दिए गए प्रश्नों के एक शब्द या वाक्य में उत्तर दीजिए । ४
- (१) भाषा शब्द किस धातु से बना है ?
- (२) भाषाशिक्षा की विधियों के दो नाम बताइए ।
- (३) कविता का भाव एवम् मुद्दों को अलग-अलग कर के छात्रों को पढाना किस पद्धति के अंतर्गत आता है ?
- (४) शुद्ध उच्चारण किस कौशल के लिए अनिवार्य शर्त है ?
- (ब) नीचे दिए गए प्रश्नों के करीब ४० से ५० शब्दों में उत्तर दीजिए : ६
(किन्हीं तीन)
- (१) भाषा का अर्थ स्पष्ट कीजिए ।
- (२) अहिन्दीभाषी छात्रों के उच्चारण में होनेवाले दोष सोदाहरण बताइए।

(३) कहानी शिक्षा को रूचिकर बनाने हेतु आप किन-किन बातों को ध्यान में रखेंगे ?

(४) पद्यपाठ में छात्रों को विषयाभिमुख करने की दो प्रयुक्तियों का संक्षेप में वर्णन कीजिए ।

२ नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर विस्तार से दीजिए । १०

(१) हिन्दी भाषा सीखने में परोक्ष विधि कैसे प्रयोग में लायी जाती है ? चर्चा कीजिए ।

अथवा

(१) वर्गखंड अध्यापन में नये शब्द सीखाने की विधियों की सोदाहरण चर्चा कीजिए ।

३ नीचे दिए गए प्रश्नों के विस्तार से उत्तर दीजिए । १०

(१) कक्षा अध्यापन में कविताशिक्षा का महत्व स्पष्ट करते हुए बताइए कि आप अध्यापन कार्य करते समय किन-किन बातों को ध्यान में रखेंगे ?

अथवा

(१) हिन्दी भाषाशिक्षा में गद्यशिक्षा का क्या महत्व है ? कहानी एवम् एकांकी शिक्षा की चर्चा कीजिए ।

४ नीचे दिए गए प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए : ५

आप शिक्षक के नाते कक्षा अध्यापन के दौरान छात्रों की मौखिक अभिव्यक्ति के विकास के लिए किन-किन प्रवृत्तियों को प्रयोग में लाते हैं ?

DPP-4314 : Social Science

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F. Y. B. ED. (SEM. 2)	Student's Signature
Name of the Subject :	
COU. - 203 : PEDA. OF A SCH. SUB. : SOC. SCI.	
Subject Code No. : <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="4"/>	Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>

૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૪

- (૧) સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ઉપચારાત્મક કાર્ય એટલે શું ?
- (૨) સામાજિકવિજ્ઞાનના કાર્યક્ષેત્રમાં કયા બે પ્રકારના વાતાવરણનો સમાવેશ થાય છે ?
- (૩) સામાજિકવિજ્ઞાન ખંડ સામાન્ય રીતે કેટલો મોટો હોવો જોઈએ ?
- (૪) સામાજિકવિજ્ઞાન મંડળની એક પ્રવૃત્તિ જણાવો.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણના ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો : ૬

- (૧) એકમ પાઠ આયોજન એટલે શું ?
- (૨) સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણમાં અનુબંધનું મહત્વ દર્શાવતી બે બાબતો જણાવો.
- (૩) સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણમાં જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિના ચાર લાભો જણાવો.
- (૪) સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણમાં નકશાની ઉપયોગિતા જણાવો.

૨ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એકનો આશરે ૩૦૦-૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો : ૧૦

(અ) નીચેના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખીને સામાજિકવિજ્ઞાન વિશે લખો.

- (૧) સંકલ્પના

(૨) મહત્ત્વ.

અથવા

(બ) સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણના હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ અંગે વિગતવાર ચર્ચા કરો.

૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એકનો આશરે ૩૦૦-૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો : ૧૦

(અ) સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ઉપયોગી ચાર્ટ અને પૃથ્વીના ગોળા અંગે ચર્ચા કરો.

અથવા

(બ) સામાજિકવિજ્ઞાનના સારા પાઠ્યપુસ્તકનાં લક્ષણો જણાવો અને તેને લક્ષ્યમાં રાખીને ધોરણ-૮ના પાઠ્યપુસ્તકની સમીક્ષા કરો.

૪ સામાજિકવિજ્ઞાન શિક્ષણમાં કોઈ એક એકમ પસંદ કરી બે પ્રકારની અનાત્મલક્ષી કસોટીઓ રચો. ૫

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction of page no. 3.

1 (a) Give answers in about one-two sentence : 4

(1) What is remedial work in the teaching of social science ?

- (2) Which two types of environment are included in area of social science ?
- (3) What will be size of the room of social science?
- (4) Mention the activity of the social science club.

(b) Write answers of any three in about 40-50 words : **6**

- (1) What is Unit Lesson plan ?
- (2) State the two importance in correlation of social science teaching.
- (3) Explain the four advantages of the group - discussion method in teaching of social science.
- (4) State the usefulness of map in the teaching of social science.

2 Give answer of any one in about 300-400 words. **10**

- (a) Explain the social science subject keeping in mind following points :
- (1) Concept
  - (2) Importance.

OR

- (b) Discuss in detail about objectives and specific objectives in social science teaching.

3 Give answer of any one in about 300-400 words. **10**

- (a) Discuss about chart and globe which is useful in teaching of social science.

OR

(b) State the characteristics of a good text book of social science and keeping them in view review the text book of Social Science for std. - VIII.

4 Prepare two types of objectives type tests of any one unit of social science. 5

DPP-4315 : Elements of Accountancy

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
F. Y. B. ED. (SEM. 2)

Name of the Subject :
CO. - 203 : PED. OF A SCH. SUB. : ELE. ACCO.

Subject Code No. : 4 3 1 5 Section No. (1, 2,.....): Nil

Seat No. :

Student's Signature

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો : ૪
- (૧) લ્યૂકા પેસિઓલિએ દ્વિનોંધી નામા પદ્ધતિ અંગેની રજૂઆત ક્યારે કરી હતી ?
- (૨) એકમ આયોજનની સંકલ્પના કોણે સ્પષ્ટ કરી હતી ?
- (૩) ત્રિપરિમાણદર્શક કોઠામાંનાં ત્રણ પરિમાણો જણાવો.
- (૪) નામા શિક્ષણ સંદર્ભે સર્વેક્ષણનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ત્રણ) ૬
- (૧) નામાનાં ચાર લક્ષણો જણાવો.
- (૨) પાઠ આયોજન અને એકમ આયોજન વચ્ચેના તફાવતના ચાર મુદ્દા જણાવો.
- (૩) ઈ-જર્નલ એટલે શું ?
- (૪) નિદાન અને ઉપચારાત્મક કાર્ય વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૧૦
- અનુબંધ એટલે શું ? અનુબંધનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરી નામાનો અર્થશાસ્ત્ર સાથેનો અનુબંધ સમજાવો.

અથવા

સંયોગીકરણ પદ્ધતિના સંદર્ભમાં નીચેના મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.

- (૧) અર્થ

- (૨) લાભ-મર્યાદા.
(૩) વર્ગખંડમાં વિનિયોગ.

- ૩ નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૧૦
નામાના શિક્ષક પાસે અપેક્ષિત જરૂરી ગુણો અને વ્યાવસાયિક ક્ષમતાઓ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

નામાનાં મૂળતત્ત્વો પાઠ્યપુસ્તકનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરી ધોરણ-૧૧ના નામાના પ્રવર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકની મર્યાદાઓ જણાવો.

- ૪ નીચેના પ્રશ્નનો ૧૫૦ થી ૨૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૫
નામાનાં મૂળતત્ત્વોના અધ્યાપન માટે કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો ?

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction No. 1 of page no. 7.

- 1 (a) Answer the following questions in one sentence. 4
(1) When Luca Pacioli presented the double entry accounting system ?
(2) Who clarified the concept of unit planning ?
(3) Mention three dimensions of Blue print.
(4) Give one illustration of the survey with reference to teaching of accountancy.
(b) Answer the following questions in 40 to 50 words : 6
(any three)

- (1) Mention four characteristics of accountancy.
- (2) Mention four points of the difference between lesson planning and unit planning.
- (3) What is E-Journal ?
- (4) Explain relation between diagnostic and remedial work.

- 2** Answer the following question in 300 to 400 words : **10**
What is correlation ? Clarify importance of correlation.
Explain correlation of accountancy with economics.

OR

Discuss the following points in the context of synthetic method :

- (1) Meaning
- (2) Merits-Limitations
- (3) Application in the classroom

- 3** Answer the following question in 300 to 400 words : **10**
Clarify characteristics and professional competence expected from a teacher of accountancy.

OR

Clarify importance of the text book of Elements of Accountancy. Mention limitations of the present text book of accountancy of Std.-11.

- 4** Answer the following question in 150 to 200 words : **5**
How will you use computer for the teaching of Elements of Accountancy ?

DPP-4316 : Mathematics

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F. Y. B. ED. (SEM. 2)	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center;">Student's Signature</div>
Name of the Subject :	
COURSE - 203 : PED. OF A SCH. SUB. : MATH.	
Subject Code No. : <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="6"/>	Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો : ૪
- (૧) 'આજની પ્રગતિ એ માત્ર આજની પેઢીની દેશ નથી.' આ વિધાન ગણિતના કયા મૂલ્ય સાથે સંબંધિત છે ?
- (૨) આર્યભટ્ટીયમ્ ગ્રંથ કયા ચાર પદોમાં વિભાજિત કરેલ છે ?
- (૩) પાઠ્યપુસ્તકમાં વિષયવસ્તુનો ઉર્ધ્વસંબંધ એટલે શું ?
- (૪) આંતરરાષ્ટ્રીય ગણિત સ્પર્ધા કયા વર્ષથી યોજવામાં આવે છે ?
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ત્રણ) ૬
- (૧) પૃથક્કરણ પદ્ધતિ સંયોગીકરણ પદ્ધતિથી કઈ રીતે અલગ પડે છે?
- (૨) ગણિત શિક્ષણમાં ઉપયોગી સાધનની યાદી તૈયાર કરો.
- (૩) ગાણિતિક તર્ક સ્પષ્ટ કરતા કોઈ પણ બે સંખ્યાત્મક ઉદાહરણ જણાવો.
- (૪) આદર્શ પ્રશ્નપત્રની રચના માટે વિષયવસ્તુ અનુસાર ગુણભારનું કોષ્ટક તૈયાર કરો.

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૧૦
- (૧) ધોરણ ૯ ના ગણિતના બીજગણિત વિભાગમાંથી કોઈ પણ એક એકમ પસંદ કરી તેનું તાસ આયોજન નીચેના મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં કરો.
- (૧) વિષયવસ્તુ નિરૂપણ
- (૨) કા.પા. કાર્ય.

અથવા

(૧) ગણિત શિક્ષણમાં આગમન - નિગમન પદ્ધતિની સમજ ઉદાહરણ સાથે આપી તેના ગુણદોષની ચર્ચા કરો.

૩ નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૧૦

- (૧) (૧) આદર્શ ગણિત શિક્ષકનાં લક્ષણો.
(૨) ગણિત પ્રયોગશાળાની પ્રવૃત્તિઓ.

અથવા

- (૧) ગણિત મંડળની સમજૂતી નીચેના મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખીને આપો.
(૧) હેતુ
(૨) પ્રવૃત્તિ
(૩) આયોજન.

૪ નીચેના પ્રશ્નનો ૧૫૦ થી ૨૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૫

રોજિંદા જીવનમાં ગણિતની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરવા અંગે શિક્ષક તરીકે તમે ક્યાં પગલાં લેશો ?

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instruction of page no. 10.

1 (a) Answer the following questions in one sentence. 4

- (1) 'Today's progress is not only due to the present generation' with which value this statement is related ?

- (2) In how many parts, a book, Aryabhattiyam is divided ?
- (3) What is vertical relationship in content ?
- (4) From which year International Mathematics Competition is organized ?

(b) Answer the following questions in 40 to 50 words : **6**

(any three)

- (1) In what aspect analytic method differentiate from synthetic method ?
- (2) Prepare the list of important equipments in mathematics laboratory.
- (3) State any two numerical example of mathematical reasoning.
- (4) For ideal question paper prepare a mark distribution table for content.

2 Answer the following questions in 300 to 400 words : **10**

- (1) Prepare a lesson plan for standard 9 in any topic of algebra by considering the following points :
  - (1) Content description
  - (2) Black board work.

OR

- (1) Explain inductive - deductive method with suitable example and discuss merit and demerit of it.

3 Answer the following question in 300 to 400 words : **10**

- (1) (1) Characteristics of ideal mathematics teacher.
- (2) Activities : Mathematics laboratory.

OR

- (1) Explain Mathematics club by keeping the following points in view :

- (1) Aim
- (2) Activity
- (3) Planning.

- 4 Answer the following question in 150 to 200 words : 5
What steps you will take being a teacher to explain the
role of mathematics in daily life ?

DPP-4317 : Sanskrit

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
F. Y. B. ED. (SEM. 2)	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
COURSE - 203 : PED. OF A SCH. SUB. : SAN.	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text"/> 4 <input type="text"/> 3 <input type="text"/> 1 <input type="text"/> 7	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text"/> Nil
Student's Signature	

૧ (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો : ૪

- (૧) સંસ્કૃત સાહિત્યના પ્રકાર જણાવો.
- (૨) સંસ્કૃત અધ્યાપનમાં સ્વાભાવિકતાના સિદ્ધાંતનો વર્ગખંડ વિનિયોગ સંદર્ભે બે મુદ્દા લખો.
- (૩) ધોરણ - ૯ના સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકની બે વિશેષતા જણાવો.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ સરળ સંસ્કૃત બોલતાં શીખે - આ સામાન્ય હેતુના બે વિશિષ્ટ હેતુઓ લખો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ૪૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ત્રણ) ૬

- (૧) સંસ્કૃત ભાષાશિક્ષણમાં કથન કૌશલ્ય વિકસાવવા માટેની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- (૨) વર્તમાન સમયમાં સંસ્કૃત સંભાષણ તાલીમનું મહત્ત્વ શા માટે છે?
- (૩) સંસ્કૃત અધ્યાપનમાં પાઠ્યપુસ્તકનું મહત્ત્વ દર્શાવતા ચાર મુદ્દા લખો.
- (૪) સંસ્કૃત શિક્ષકમાં અપેક્ષિત વ્યાવસાયિક સજ્જતા સંદર્ભે ચાર મુદ્દા લખો.

૨ નીચેના પ્રશ્નનો ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૧૦

સંસ્કૃત ભાષાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતા સ્પષ્ટ કરી માધ્યમિક શાળામાં તેના સ્થાન અંગે ચર્ચા કરો.

અથવા

स्वाध्याय पद्धति अटले शुं ? स्वाध्याय पद्धतिनुं भडत्त्व अने मर्यादा विशे नोध लपो.

- उ नीयेना प्रश्ननो 300 थी 400 शब्दोभां जवाब आपो. 10
महाकवि काविदासना जवन, समय अने कवन विशे विस्तृत नोध लपो.

अथवा

धोरणा-टना संस्कृतना पाठ्यपुस्तकभांथी कोरुं अक अकम पसंद करी नीयेना
भुदाओना संदर्भभां आयोजन नोध तैयार करो.

- (1) विषयप्रवेश
(2) विषय निरूपण.

- 4 नीयेना प्रश्ननो 150 थी 200 शब्दोभां जवाब आपो. 4
संस्कृत भाषा भारतभां अने विश्वभां भावात्मक अक्य केणववा केवा विचारो
पूरा पाडे छे ? तमारं भंतव्यो जणावो.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instruction of page no. 14.

- 1 (a) Answer the following questions in one sentence. 4
(1) Write the types of Sanskrit literature.
(2) Write two points in Sanskrit teaching of Principle of Natural.
(3) Mention any two characteristics of Std.-9 Sanskrit text book.

(4) General objects of - 'Students can speak easily Sanskrit'. Write any two specific objectives about it.

(b) Answer the following questions in 40 to 50 words : **6**

(any three)

(1) State the activities to develop the speaking skill in Sanskrit teaching.

(2) Why it is necessary to have Sanskrit speaking class at present time ?

(3) Write four points of importance of text book in Sanskrit teaching.

(4) Write any four points of professional proficiency of Sanskrit.

2 Answer the following question in 300 to 400 words : **10**

Discuss the nature's characteristics of Sanskrit language and clarify position of Sanskrit in secondary school.

OR

What is Assignment method ? Write the importance and limitations of it.

3 Answer the following question in 300 to 400 words : **10**

Write in detail of great poet Kalidasa's life, time and literature.

OR

From Std.-8 Sanskrit text book choose any one unit and prepare a lesson plan for the following topics.

(1) Motivation

(2) Topics of contents.

4 Answer the following question in 150 to 200 words : **5**

How thoughts of Sanskrit language help to bring the unity with emotions in India as well as in the world ? Write your opinions.